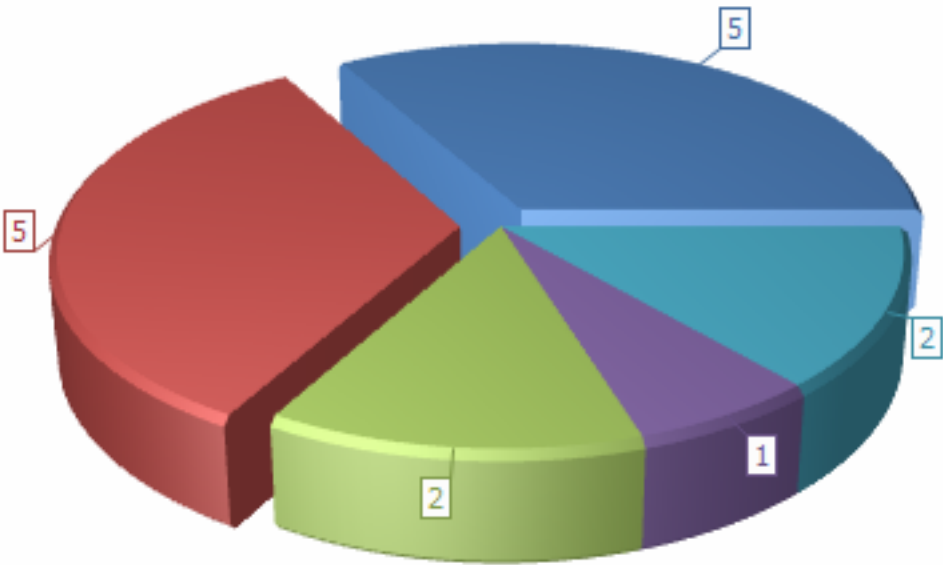

Poročilo
medijskih objav

04.11.2021

Objave v poročilu:

31. 10. 2021	Rešeto	Stran/Termin: 9	SLOVENIJA
Naslov:	Les je več.		
Vsebina:	Tako se je glasil slogan enega od Festivalov lesa, ki je letos že devetič potekal v Kočevju. O tem, da je les slovensko strateško bogastvo, ne čivkajo samo vrabci. Zasedajo pomembni forumi, ustanavljajo se akcijske skupine, pišejo strategije, modrujejo modre glave in obljublajo		
Avtor:	Mateja Dekleva		
Rubrika, Oddaja:	/	Žanr: POROČILO	Naklada: 3.300,00
Gesla:	ARHITEKTURA, ARHITEKT		
4. 11. 2021	Mineral in gradnja	Stran/Termin: 45	SLOVENIJA
Naslov:	Vodenje gradnje		
Vsebina:	Arhitektom naj že nov gradbeni zakon dovoli opravljati vodenje gradnje.		
Avtor:	TOMAŽ KRIŠTOF		
Rubrika, Oddaja:	KOLUMNA	Žanr: KOLUMNA	Naklada:
Gesla:	ARHITEKT, ZBORNICA ZA ARHITEKTURO IN PROSTOR, ARHITEKTURA, TOMAŽ KRIŠTOF		
31. 10. 2021	Gled ga	Stran/Termin: 2	SLOVENIJA
Naslov:	Forma viva Portorož 1961-2021		
Vsebina:	Art & Nature		
Avtor:	rs		
Rubrika, Oddaja:	/	Žanr: POROČILO	Naklada:
Gesla:	ARHITEKTURA, ARHITEKT		
3. 11. 2021	Samozavestno - priloga MM	Stran/Termin: 58	SLOVENIJA
Naslov:	NOVA ARHITEKTURNA IKONA LJUBLJANE		
Vsebina:	Konec septembra 2021 je zaživela Galerija Cukrarna, v njej pa center sodobne umetnosti. Nekdanja tovarna sladkorja je tako po zaslugi biroja Scapelab postala nova emblematična stavba v našem glavnem mestu.		
Avtor:	Tina Guček		
Rubrika, Oddaja:	BIVAMMO	Žanr: POROČILO	Naklada:
Gesla:	ARHITEKTURA, ARHITEKT, ARHITEKTURNO PROJEKTIRANJE		
3. 11. 2021	Samozavestno - priloga MM	Stran/Termin: 60	SLOVENIJA
Naslov:	VEČ KOT »LE« ARHITEKT		
Vsebina:	Arhitekt Peter Cesarje po končanem študiju skupaj z ženo Ano Cesar ustanovil biro Arhitektura22H, ki poleg arhitekture in interierja tudi na drugih področjih. Poslovna pot ga je pred leti pripeljala do nepremičnin in gradnje stanovanj za trg, z zadnjim projektom NEU na		
Avtor:	Tina Guček		
Rubrika, Oddaja:	BIVAMMO	Žanr: POROČILO	Naklada:
Gesla:	ARHITEKTURA, ARHITEKT, ARHITEKTURNO PROJEKTIRANJE		
3. 11. 2021	www.sta.si	Stran/Termin:	SLOVENIJA
Naslov:	V Bohinju stekla sedem milijonov evrov vredna investicija v nov vrtec		
Vsebina:	V Bohinjski Bistrici so danes položili temeljni kamen za nov vrtec. Skoraj sedem milijonov evrov vreden projekt je en največjih v zgodovini Občine Bohinj. Prizadevanja za nov vrtec so stara že več kot desetletje, na občini pa upajo, da bodo tudi z ustrezno infrastrukturo prispevali k dvigu		
Avtor:	tzu/np		
Rubrika, Oddaja:		Žanr: SPLETNI	Naklada:
Gesla:	ZBORNICA ZA ARHITEKTURO IN PROSTOR		

31. 10. 2021 **Rešeto**

Stran/Termin: 9

Naslov: Les je več.

Avtor: Mateja Dekleva

Rubrika/Oddaja: /

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 570,34

Naklada: 3.300,00

Gesla: ARHITEKTURA, ARHITEKT

Les je več.

✂️ Mateja Dekleva, arhitektka

Les pa se še kar naprej v hlodih vozi čez mejo in kuri doma za drva. Ugasnila je skoraj vsa proizvodnja pohištva, o razvoju pa že dolgo ni več sledu. Številke so zgovorne. Od 4 m³ prirastka na prebivalca se predela le 0,5 m³ na glavo. Leta 2018 se je doma predelalo 1,7 m³, izvozilo pa 3,6 m³.

Kje vendar zagrabiti bika za roge!? Včasih se pomembne spremembe zgodijo z majhnimi in zanesljivimi, predvsem pa vztrajnimi koraki. Najbolje, da začnemo kar pri sebi.

Lesnega bogastva, te naše danosti, ne oplemenitimo dovolj. Ne samo, da si od njega režemo tanek kos kruha, tudi v našem prostoru ne sporočamo, da les cenimo kot dober in vsestransko uporaben domači material. Vse prevečkrat se raje odločimo za plastiko, kovino ali beton. Ti materiali so bolj tuji, imajo dolgo procesno verigo in predvsem visok ogljični odtis. Tudi tu številke povejo vse. Pri 1 m³ plastičnih oken se sprostijo 7,5 t CO₂, medtem ko se pri 1 m³ lesenih izdelkov zmanjša izpust CO₂ v ozračje za 2 t.

Zavedanje vsega tega, notranji nemir in želja, da nekaj ukrenemo, so nas združili v ustvarjalno in delovno ekipo, ki jo sestavljamo Gimnazija in Srednja šola Kočevje, Podjetniški inkubator Kočevje, Razvojni center Kočevje Ribnica, Območni obrtni zbornici Kočevja in Ribnice, Kočevski les, Občina Kočevje in nekaj posameznikov. Tako se je pred devetimi leti porodila ideja o Festivalu lesa. S sloganom »Les je več« ne želimo samo sporočati, da je les lep oziroma kako »bi, če bi«, in »treba je«, ampak povsem konkretno speljati določene akcije.

Poleg okroglih miz in pogovorov na temo lesa se izvaja promocija lesarskega poklica in lesenih izdelkov. Z vključevanjem oblikovalske nadgradnje se opozarja, da je les moderen in da mu dobra in smiselna oblika povečata tržno vrednost. Še bolj konkretno pa želimo prek delavnic narediti povsem otipljive predmete in jih uporabno vključiti v prostor. Vizija teh prizadevanj je, da korak za korakom posta-

Tako se je glasil slogan enega od Festivalov lesa, ki je letos že devetič potekal v Kočevju. O tem, da je les slovensko strateško bogastvo, ne čivkajo samo vrabci. Zasedajo pomembni forumi, ustanavljajo se akcijske skupine, pišejo strategije, modrujejo modre glave in obljublajo politiki.

nemo z lesenimi izdelki vsaj samooskrbni. Na konkretnih primerih pokažemo, kaj vse lahko sami za svoje (za začetek) potrebe izdelamo doma. Priložnost, da se sklene krog domače surovine, šolskih lesarskih delavnic, oblikovalcev in domačih potreb, je res priložnost! Zakaj bi po mestu imeli neokusne plastične smetnjake namesto lesenih? Zakaj kovinske, od rje načete količke za omejevanje prometa namesto lesenih? Zakaj ne bi okrog zabojnikov za smeti postavili lesenih plotov, ki so moderni, enostavni in prijazni? Zakaj ne bi namesto neokusnih cenениh, vendar ne poceni (!) neonskih napisov naše fasade oplemenitili z lesenimi? Nobeno prepričevanje pa ne zaleže toliko kot dejanski primeri. Tako smo na delavnice povabili bodoče domače arhitekto in oblikovalce z nalogo oblikovanja lesene urbane opreme. Izbrana rešitev se realizirala že vrsto let. Lokalni krog je sklenjen: surovina, oblikovanje, izdelava, naročnik, uporabnik. Mladi tako spoznavajo realne možnosti za delo in spletajo mreže sodelovanja. S konkretnimi izdelki, ki dejansko zaživijo, pa vidijo smisel in vizijo svojega dela. Gotovo majhna velika zgodba.

Z že tradicionalnim natečajem Prastol k razmišljanju in oblikovanju lesenega stola prek spletnih platform pritegnemo oblikovalce iz vsega sveta. Letos kar 72 iz 29 držav.

Nov izziv je bilo povabiti Muzeja za arhitekturo in oblikovanje k nalogi, da

pripravimo za serijsko proizvodnjo konstrukcijsko leseno igračo legendarnega slovenskega oblikovalca Nika Kralja. Interdisciplinarna ekipa različnih strok (trženje, psihologija, grafično oblikovanje, tehnično znanje, ilustracije, besedila, embalaža) je potrdila, kako nujno je sodelovanje za dober rezultat. Izvajalca skrajno natančno izdelanih perforiranih struženih palic smo iskali in našli v lokalnem bazu suhorobarjev.

In tako je nuja povezovanja vseh ključnih subjektov od Turjaka do Kolpe pripeljala do oblikovanja gozdno-lesne verige GO LES. Na prvem srečanju v okviru Festivala lesa smo se predstavili izdelovalci suhe robe (nova rokodelska zadruga IN SITU), dobavitelji surovine (Kočevski les) in oblikovalci. Izpostavili smo možnosti in potrebo po sodelovanju. Naravni material – les, dobro oblikovanje, kakovostna izdelava, celovita oprema izdelka, vse to se dodane vrednosti in jih le z dobro tržnjsko strategijo lahko uspešno tržimo.

Priložnosti torej kar kličejo. S povezovanjem vseh prej omenjenih deležnikov domačega okolja se v najboljšem smislu krepi pripadnost lokalni skupnosti in medsebojno povezovanje, kar prinese boljše rezultate in samozavestnejši prodor na tržišče.

S povezovanjem v lokalnem okolju se v ustvarjalnem sodelovanju spet obračamo od globalnega k vrednotam, danostim in priložnostim našega.

9
KOLUMNA

Naslov: Vodenje gradnje

Avtor: TOMAŽ KRIŠTOF

Rubrika/Oddaja: KOLUMNA

Žanr: KOLUMNA

Površina/Trajanje: 415,63

Naklada:

Gesla: ARHITEKT, ZBORNICA ZA ARHITEKTURO IN PROSTOR, ARHITEKTURA,

Vodenje gradnje

TOMAŽ KRIŠTOF
je predsednik
Zbornice za
arhitekturo in
prostor.

”
Arhitektom
naj že nov
gradbeni
zakon dovo-
li opravljati
vodenje
gradnje.

Ena izmed večjih simbolnih zmag gradbenih inženirjev ob nastajanju novega gradbenega zakona je vnovično preprečevanje dostopa arhitektov do poklica vodje gradnje. Vodje gradnje bodo v skladu z novim zakonom lahko vsi inženirji, razen arhitektov in krajinskih arhitektov.

Arhitekt ne bo mogel voditi gradnje hiše, ki jo je sam narisal, lahko pa bo njeno gradnjo vodil inženir elektrotehnike. Krajinski arhitekt ne mogel voditi ureditve in zasaditve parka, ki ju je sam načrtoval, lahko pa bo zasaditev parka vodil inženir strojništva!

Gre za izjemno diskriminatorno ureditev, ki nikakor ne izhaja iz strokovnih kompetenc posameznih strok. Vse stroke imajo v svojem študiju zelo malo vsebin iz gradbenega izvajanja. Gradbeniki šest, arhitekti tri in krajinski arhitekti pet odstotkov. Veščine za vodenje del si pridobijo predvsem v praksi, in ne med študijem, kot v primeru projektiranja. Nekatere izmed strok, ki lahko dostopajo do pooblastila za vodenje del na Inženirski zbornici Slovenije, gre za inženirje strojništva, elektrotehnike in požarne varnosti, se med študijem z vsebinami iz gradbenega izvajanja sploh ne srečajo. Kljub temu so lahko vodje gradnje.

Vendar pa je zmaga za slovenske gradbene inženirje Pirova. Gradbeništvo se že leta spopada s težavo, o kateri se v javnosti le malo ve – z velikim pomanjkanjem vpisa na fakultete. Na univerzitetno smer gradbeništva na mariborski gradbeni fakulteti se je denimo vpis s 155 novih študentov leta 2004 zmanjšal na samo 17 leta 2019. Gradbeni inženir Anjo Žigon je v kolumni prav v tej reviji poročal, da so letos v zadnjem letniku univerzitetne smeri gradbeništva le štirje študenti (podatka nismo preverjali).

Kdo bo torej opravljal delo vodij gradnje čez 15 let, ko bo sedanja številna generacija gradbenih inženirjev šla v pokoj in jo bo nadomestila občutno manjša generacija sedanjih študentov gradbeništva? Zakaj te naloge ne bi dopustili tudi arhitektom, kot je to urejeno v večini evropskih držav? Bomo vodje gradnje raje uvažali iz tujine? Ali pa bomo preprosto dopustili, da gradbene posle prevzamejo tujci – da le ne bodo arhitekti?

Vpis študentov na arhitekturo je že leta precej večji od vpisa gradbenikov. Preobrat se je zgodil v sredini prvega desetletja tega tisočletja, ko se je razmerje, če zelo poenostavimo, s prejšnjih dve proti ena obrnilo v sedanjih ena proti dve. Čez desetletje bo zdaj velika generacija gradbenih inženirjev, ki so doštudirali v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, začela odhajati v pokoj, nadomestila jo bo precej manjša generacija gradbenih inženirjev, ki fakulteto končuje danes. Na gradbiščih bo začelo primanjkovati strokovnega kadra in pojavili se bodo predlogi, da bi arhitektom vendarle omogočili opravljanje tega poklica. A takrat bo prepozno. Celotna stroka, čeprav na fakulteti pridobi dovolj temeljnih znanj za vodenje gradnje, ne more pridobiti tako zahtevnih veščin in zadosti izkušenj v samo letu ali dveh.

Da bi rešili težave gradbenega izvajanja, ki se nakazujejo že zdaj, v veliki meri pa bodo izbruhnile čez približno deset let, je treba arhitektom dovoliti opravljati ta poklic že ob sedanjih spremembi zakonodaje. Tako bo na voljo dovolj časa, da se arhitekti spet vpeljejo v ta segment gradnje objektov, ki jim je bil odvzet leta 2004, ko je inženirska zbornica iz imenika vodij del izbrisala vse arhitekto in jim od takrat tudi preprečila dostop do opravljanja strokovnega izpita. »Berufsverbot«! ■

31. 10. 2021 Gled ga

Stran/Termin: 2

Naslov: Forma viva Portorož 1961-2021

Avtor: rs

Rubrika/Oddaja: /

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 6.711,50

Naklada:

Gesla: ARHITEKTURA, ARHITEKT

Forma viva Portorož 1961–2021

Art & Nature

Foto: Peter Litavsky

Forma viva Portorož 2021, jubilejni kiparski simpozij z naslovom *Art & Nature*, je letos, ob svoji 60-letnici, še posebej živahen. Od 10. septembra do 16. oktobra 2021 je potekal pod vodstvom direktorice Obalnih galerij Piran Mare Ambrožič Verderber in kustosinje dr. Majde Božeglav Japelj. V času simpozija so Obalne galerije Piran v sodelovanju s številnimi partnerji, gospodarskimi akterji in lokalnimi skupnostmi pripravile bogat spremljevalni program. Prvič v zgodovini Forma vive Portorož so kiparske umetnine ustvarjene za štiri javne lokacije obalnih mest Piran, Izola, Koper in Ankaran.

Zato so bili na Forma vivo Portorož 2021 povabljeni štirje mednarodno prepoznavni in uveljavljeni kiparji: Max M. Seibald (1968) iz Avstrije, Alberto Scodro (1984) iz Italije, Mario Lopes (1981) iz Portugalske, in Jure Markota (1985) iz Slovenije.

Forma viva Portorož 2021 se je uradno začela v petek, 10. septembra 2021, dopoldne s tiskovno konferenco in kratkim programom na kiparskem delovišču Forma vive v prisotnosti umetnikov, občinskih predstavnikov, sodelavcev in pokroviteljev dogodka.

Foto: Jadrin Rajčan

Praznovanje se je na Forma vivi Portorož nadaljevalo slovesno, z večernim **koncertom Rimskih filharmonikov** na osrednjem zgodovinskem prizorišču parka skulptur, v naravnem, s cipresami obdanem amfiteatru na polotoku Seča. Koncert s posebnim programom (Giuseppe Tartini, Antonio Vivaldi, Gioachino Rossini, Giovanni Bottesini in Ottorino Respighi) je organizirala »Skupnost Italijanov Giuseppe Tartini« iz Pirana.

Koncertu je sledila multimedijska projekcija mladega vizualnega ustvarjalca **Doriana Janežiča**.

Po začetnem spoznavanju in uvodnem slavlju so sodelujoči kiparji na delovišču parka skulptur začeli s klesanjem, kjer jih je ves čas spremljal in asistiral vodja delovišča kipar **Miha Pečar**. Ustvarjali so na prostem, zato so lahko mimoidoči in najavljeni, predvsem mladi obiskovalci in novinarji, od blizu spremljali njihovo delo. V mesecu dni so ustvarili štiri izjemne skulpture iz kamna, ob naporu kiparjenju pa je bilo zanje organizirano tudi veliko prijetnih in družabnih dogodkov.

Iz grobe štirinajst tonske kamnite mase, ki jo je imel na razpolago avstrijski umetnik **Max M. Seibald**, je kot s čarovnijo izvabil popolno obliko geometrijskega lika. Enostavna abstraktna avtorjeva govorica črpa iz tradicije minimalizma, v katerem so forme in volumni preprosti, izrazni potencial skulpture pa se omejuje na minimalno število formalnih postavk. Podolgovata in votla skulptura valjaste oblike ima za osnovo ploskev eliptične forme, razpotegnjenega kroga, samo na videz rotacijsko simetričnega, saj se na določeni točki zgodi nezaznaven zasuk, »kot nekakšen zamik v času«, pojasni umetnik. Njena elegantna silhueta je torej celostno samozadostna; svojo estetsko napetost najde v sami fizičnosti primarnih struktur in tesni povezanosti z naravnim kontekstom okolja. Seibaldova skulptura, postavljena neposredno na tla, brez podstavka, je idealno lego našla na eni od teras seškega parka skulptur, kjer s svojo lahkotno pojavnostjo izziva zakone težnosti. Deluje kot minimalističen objekt, nekakšna vizualna prepreka, v katero je ujet izrez vedute na portoroški zaliv. Avtor svojo stvaritev pojmuje tudi kot prostor prehoda, a tudi postanka, pomiritve, v nemem dialogu s samim seboj. ■ **MBJ**

Foto: Jaden Benjamen

Foto: Jadrin Razjan

Tematska iztočnica jubilejnega simpozija v kamnu je sugerirala udeležencem vzpostavljanje dialoga z naravo (Umetnost in narava). **Alberto Scodro** je svoj pogled usmeril v težko dosegljivo sfero narave, planetarno okolje. Ne dvomimo, da je na svojih nočnih obhodih po seškem polotoku kljub svetlobni onesnaženosti primestnega okolja uspel razbrati enega najlepših prizorov na zvezdnem nebu, Mlečno (Rimsko) cesto, in jo prenesti v kamen. Na pripravljalnem delovnem osnutku je shematsko zarisal okvire svoje zamisli, sosednjo galaksijo Andromedo, ozvezdja severne nebesne poloble (Pegaz, Kasiopeja, Labod in Perzej) do ozvezdij živalskega kroga (Veliki medved, Bik, Ribi, Strelec ...), ki jo je kasneje nadgradil z osebno interpretacijo mitološke zgodbe o nastanku te galaksije. Ime namreč izhaja iz grške mitologije, po kateri je nezvesti Zeus speči ženi Heri k prsim podtaknil izvenzakonskega novorojenca Herakleja, da bi ta z božanskim mlekom pridobil nesmrtnost. Ko pa se je Hera zbudila, je otroka grobo odrinila. Mleko iz njenih prsi se je razpršilo po nočnem nebu in na njem za vedno pustilo belkasto sled, Mlečno cesto (Via Lactea). Površino avtorjevega kamnitega vesolja najedajo grobo izdolbeni kraterji z drobnimi odprtinicami, zvezdnimi konstelacijami, in se vijaje skozi kamen do izhoda na drugi strani. Točke preboja na spodnjem delu kipa se pojavljajo na nabreklih izboklinah, dojkah, s čimer avtor na neprikrito hudomušen in ironičen način prizemlji simboliko mitološke pripovedke. ■ MBJ

Različna kulturna okolja, s katerimi pri svojem delu prihaja v stik **Mario Lopes**, so navdih za njegovo ustvarjanje v različnih izraznih jezikih, od kiparstva in slikarstva do grafike in tapiserije. Konkretni materialni in formalni vidiki izbranega medija mu narekujejo operative načine in pristope, ki se pri skulpturi kažejo v mojstrskem obvladovanju kamnite materije. Lopesov kreativni proces temelji na subjektivnem dojemanju in imaginaciji, ki jo poganja izvorna energija narave. Na portoroškem simpoziju je izklesal elegantno horizontalno skulpturo elipsaste oblike. Iz kompaktne plastičnosti njenega jedra vznikajo bizarni fantazijski izrastki, kar nakazuje njen organski značaj, simbolično formo, v kateri razbiramo dinamiko rasti in spreminjanja. Je nosilec globlje vsebine fitomorfna ali zoomorfna preobrazba? Umetnik s svojim delom spodbuja sugestije, domneve in asociacije, s čimer pušča gledalcem, malim in velikim, odprto paleto osebnih razlag. **MBJ**

Foto: Jadrana Rajčan

Jure Markota je v kamnito srce portoroške Forma vive vnesel kovinske elemente ravenskega simpozija in s tem na nek način povezal sestrski lokaciji iz različnih koncev Slovenije. Umetnik, najmlajši izmed štirih kiparjev, namreč prihaja iz Koroške, kjer je temeljno kiparsko gradivo železo, pomemben gradbeni material industrijske dobe. Markotova enostavna, a konstrukcijsko domišljena skulptura izstopa z velikostjo in vertikalno zasnovo. Pokončni krožni valj z neenakima osnovnima ploskvama, spodnji je ožji od zgornjega, je razklan na dva dela in fizično spojen z nepreglednim številom armiranobetonskih palic. Hladna ekspresivnost kovine se zajeda v grobo jedro notranje površine belega kamna – korozija poškodovanega železa bo sčasoma belini vtisnila svoj neizogibni pečat –, medtem, ko je zunanji plašč z gosto mrežo drobnih vrezov, prask, po vsej površini, umirjeno poenoten in daje vtis dovršene popolnosti. Čeprav avtor izbor materialov praviloma prilagaja zamišljeni ideji, mu diktat uporabe kamnitega gradiva na istrskem simpoziju ni predstavljal težav. Nasprotno, z vključevanjem alternativnega gradiva je ustvaril impozantno vertikalno z večplastnimi vsebinskimi akcenti. ■ MBJ

Foto: Jadrina Reagin

V soboto, 16. oktobra 2021, je bil ob 18. uri v parku skulptur *finissage*. Po ogledu parka s kolesi (*bike-in*) ali peš sta na zaključni slovesnosti s predstavitvijo novih kipov prisotne nagovorila direktorica Obalnih galerij Piran Mara Ambrožič Verderber in župan Občine Piran Denio Zadkovič. Večer se je iztekel s projekcijo dveh umetniških videov, ki se na zgodovinski in sodoben način preizprašujeta o družbeni in socialni vlogi skulpture ter [arhitekture](#). Izbrana filma sta *Les statues meurent aussi* (1953), pionirsko delo Chrise Markerja in Alaina Resnaisa iz leta 1953, ter *Paris City Ghost*, kratek video Vincenta Ceraudoja, posnet v okolici mesta Hangzhou na Kitajskem, kjer stoji popolna replika francoske prestolnice.

■ TS

■ Fotografije Jadran Rusjan

Jubilejna Forma viva Portorož 2021 se je končala z zanimivim in pestrim programom. V ponedeljek, 11. oktobra 2021, je bila v vinskem hramu Vinakoper v Kopru sklepna tiskovna konferenca s predstavitvijo simpozijjskih dosežkov in njegovih spremljanih dogodkov. Kiparji so spregovorili o letošnji izkušnji na portoroškem simpoziju, predstavljene so bile številne pedagoške dejavnosti v času Forma vive in zanimivi kulinarčni dogodki, ki so se zvrstili v parku skulptur. Napovedan in predstavljen je bil tudi sklepni dogodek pariškega umetnika Vincenta Ceraudoja.

Forma viva Portorož 2021 je bila tudi *homage* pokojnima pobudnikoma in organizatorjema Forma vive, Janezu Lenassiju in Antonu Biloslavu. Vdovi Marjanca Lenassi in Neda Milkovič sta ob tej priložnosti prejeli spominsko priznanje, izdelano iz kamna letošnjega jubilejnega simpozija.

Tiskovna konferenca se je končala s pokušino vina, posebne polnitve Vinakoper z etiketo jubilejne Forma vive, v prijetnem ambientu in družbi vseh sodelavcev, umetnikov, županov in podžupanov obalnih občin, soorganizatorjev in pokroviteljev dogodka.

Realizacijo projekta so podprli: Ministrstvo za kulturo RS, Občina Piran, Mestna občina Koper, Občina Izola in Občina Ankaran v sodelovanju z Združenjem »Skupnost Italijanov Giuseppe Tartini«, Piran Mediadomom Pyrhani Piran, Avditorijem Portorož in Šolo za kustose iz Benetk ter pokrovitelji TIC Portorož, Vina-koper, Okolje Piran, Julius Meinl in Trixin Koper.

Naslov: NOVA ARHITEKTURNA IKONA LJUBLJANE

Avtor: Tina Guček

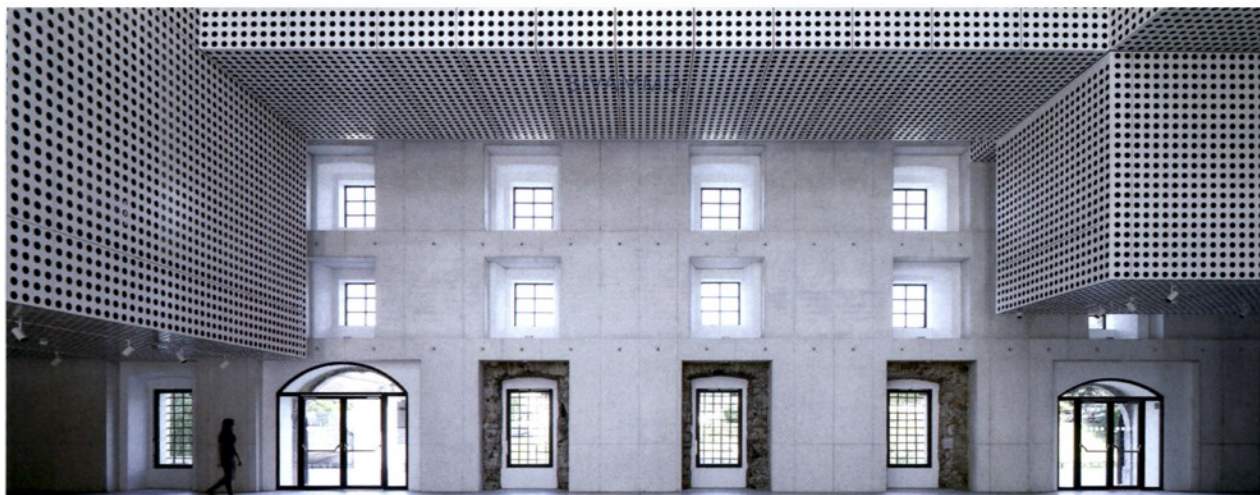
Rubrika/Oddaja: BIVAMMO

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 1.167,34

Naklada:

Gesla: ARHITEKTURA, ARHITEKT, ARHITEKTURNO PROJEKTIRANJE

NOVA ARHITEKTURNA IKONA LJUBLJANE

Konec septembra 2021 je zaživela Galerija Cukrarna, v njej pa center sodobne umetnosti. Nekdanja tovarna sladkorja je tako po zaslugi biroja Scapelab postala nova emblematična stavba v našem glavnem mestu.

► TINA GUČEK

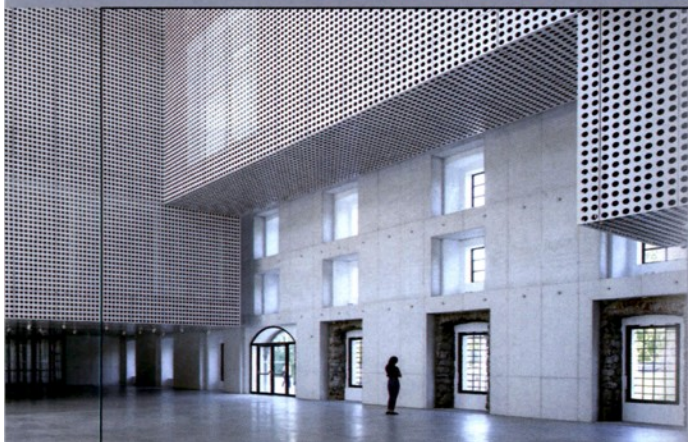
► FOTO: MIRAN KAMBIČ

Kot poudarja **Blaž Persin**, direktor Muzeja in galerij mesta Ljubljana (MGML), ki upravlja s stavbo, projekt predstavlja kot novo **arhitekturno** ikono mesta: »Ljubljana po izgradnji Cankarjevega doma pred štiridesetimi leti ni dobila nove, večje infrastrukture na področju umetnosti oz. kulture in Mestna občina Ljubljana je s to potezo naredila korak na zemljevidu pomembnih umetnostnih središč.«

S prenovo smo Ljubljančani dobili največji razstavni prostor, ki je primeren tudi za velike in zahtevne razstave ter prostor za dogodke s področja kulture in umetnosti ter izobraževanja. »Novo večnamensko umetnostno središče zagotavlja večjo dostopnost kulture za vse prebivalce, lažjo promocijo kulturne produkcije ter realizacijo drugih velikih projektov, hkrati pa je ob nabrežju Ljubljane zaživel dodaten

javni prostor za prebivalce in obiskovalce Ljubljane,« pravijo snovalci projekta.

Arhitekturni projekt Marka Studna, Borisa Matiča in Jerneja Šipoša iz biroja Scapelab se je pri prenovi naslanjal na zgodovino Cukrarne, predviden nov program in usmeritev v prihodnost, poleg tega pa tudi na klavno stanje obstoječe konstrukcije. Bistven del prenove je bila po njihovih besedah statična sanacija, ki je dotrajano obstoječo konstrukcijo ojačala do mere, ki ustreza sodobnim gradbeno-tehničnim standardom, hkrati pa v ojačanem stavbnem ovoju predvidela povsem neodvisno novo notranjo konstrukcijo. Zunanja podoba nekdanje tovarne s 366 okenskimi odprtiniami je spomeniško zaščitena in je predstavljala tisti del objekta, ki so ga tudi **arhitekti** želeli ohraniti, saj je bistvena za ohranjanje identitete Cukrarne.

SKORAJ 200 LET TRAJAJOČA METAMORFOZA

Cukrarna je bila zgrajena leta 1828 kot sladkorna rafinerija. Pozneje so opečni osrednji stavbi prizidali še stanovanjski del, ki ga danes od matične stavbe ločuje Fabianjev most. V času svojega obstoja je bila stavba večkrat prezidana in nadzidana, njene transformacije pa so narekovali številni načini uporabe, ki so se v njej zvrstili skozi desetletja. Po velikem požaru v rafineriji leta 1858 je bila Cukrarna preurejena v tobačno in nato tekstilno tovarno, pozneje so bili v njej nameščeni vojaki, po potresu 1895 pa so bila v njej zasilna stanovanja, v katerih so prebivali najranljivejši mestni sloji. Simbolno identiteto Cukrarne so pomembno zaznamovali književniki slovenske moderne (Dragotin Kette, Josip Murn, Ivan Cankar, Oton Župančič, Ivan Prijatelj, Cvetko Goljar, Radivoj Petruška in drugi), ki stanje v stavbi v svojih delih pogosto tudi opisujejo. Stanje v Cukrarni se je od druge polovice 19. stoletja slabšalo in stavba je postopoma propadala. Na prelomu tisočletja, ko je bila Cukrarna že izpraznjena, so jo nameravali preurediti v nakupovalni center.

»Zares zadovoljni smo s tem, kako v novi Cukrarni hkrati obstaja zgodovinsko in moderno. Opredeljuje ju razmik med notranjimi volumni in obodnim ostenjem, ki je pravih dimenzij in v pravem razmerju. Obiskovalec nezavedno dobi občutek, da je nekaj povsem novega našlo prostor v nečem zelo starem. Tako kot ga bo tudi sodobna umetnost,« poudarjajo **arhitekti** Marko Studen, Boris Matič in Jernej Šipoš.

Novi galerijski prostori, zasnovani po principu »bele kocke«, omogočajo razstavljanje sodobne umetnosti na vrhunski ravni, saj je v njih predvidena možnost sofisticirane regulacije svetlobe, temperature, vlage in prezračevanja.

Zunanji javni prostor podaljšuje center mesta proti vzhodu, hkrati pa ponuja tudi prostor za posedanje ob letnem baru in za prireditve na prostem.

V nastajanju je tudi bar.

366 okenskih odprtín zaznamuje prepoznavno podobo nekdanje rafinerije sladkorja, ki so jo arhitekti spretno preobrazili v sodoben center umetnosti, s tem pa začeli z revitalizacijo zapuščene mestne četrti.

Blaž Peršin, direktor MGML, poudarja, da bo Cukrarna s svojo programsko vizijo predstavila nov moment za razvoj umetnosti v našem glavnem mestu: »S svojo novo infrastrukturo bo omogočila razvoj umetniških praks, ki jih zaradi tehničnih omejitev do zdaj nismo uspeli izvajati.«

VRATA BODO ODPRTA VSAKOMUR

Pritličje stavbe so arhitekti zasnovali kot podaljšek mestnega parterja, kar pomeni, da so oz. bodo vrata vedno odprta vsakomur. Pozimi se v bodo obiskovalci v ogrevan javni prostor lahko zatekli pred mrazom in slabim vremenom, v prehodnih mesecih pa bodo vrata v pritličju odprli in dejavnosti razširili navzven – v letni bar, amfiteatralno stopnišče in na klopi proti Ljubljani. V poletni vročini in vlagi se bo celotna notranjost galerije ohladila, zrak razvlečel in galerija bo postala nekakšna klimatska oaza.

Kot pravi arhitekt Boris Matić, je projekt za mesto ključen tudi v urbanističnem smislu: »Stavba namreč predstavlja novo programsko atrakcijo, ki obiskovalce in prebivalce motivira, da se ob Ljubljani sprehodijo do roba mestnega središča, kjer stoji Cukrarna. Na ta način mestno središče širi proti vzhodu, podobno kot se je na zahodu razširilo proti Špici. Pa ne samo to, program v Galeriji Cukrarna bo regionalno in mednarodno zanimiv. Lahko si obetamo obisk Ljubljane tudi iz tujine z namenom obiska dogodkov, ki bodo nastajali tukaj.«

Del javnega programa nove Cukrarne je tudi kavarna oz. klub, ki bo sooblikovala družabno življenje tega dela mesta. V nasprotju z galerijo so arhitekti kavarno odeli v črno, ena od sten pa razkriva izvirno opečno konstrukcijo. Kavarna postaja tudi prireditveni prostor, saj je v njej urejen oder, dogodke pa je preko velikih steklenih sten mogoče odpreti v zunanost in s tem povečati kapaciteto prostora. Zaradi naravnega dvigovanja terena v smeri proti Roški cesti je v zunanjem delu kavarne urejeno amfiteatrsko stopnišče, namenjeno prireditvam, posedanju in druženju.

Naslov: VEČ KOT »LE« ARHITEKT

Avtor: Tina Guček

Rubrika/Oddaja: BIVAMMO

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 1.686,08

Naklada:

Gesla: ARHITEKTURA, ARHITEKT, ARHITEKTURNO PROJEKTIRANJE

60

MM / SAMMOZAVESTNO / JESEN 2021

BIVAMMO

VEČ KOT »LE« ARHITEKT

Arhitekt **Peter Cesar** je po končanem študiju skupaj z ženo **Ano Cesar** ustanovil biro Arhitektura2211, ki poleg arhitekture in interierja deluje tudi na drugih področjih. Poslovna pot ga je pred leti pripeljala do nepremičnin in gradnje stanovanj za trg, z zadnjim projektom NEU na Kolodvorski ulici v Ljubljani pa celo v hotelirstvo in upravljanje.

► TINA GUČEK
► FOTO: OSEBNI ARHIV

Peter Cesar poleg arhitekture in interierja deluje tudi na področju nepremičnin in gradnje stanovanj, z zadnjim projektom NEU Kolodvorska pa se je podal celo na področje hotelirstva in upravljanja. (Foto: Žiga Intihar)

»Večina kupcev v objektu NEU Kolodvorska je poleg stanovanja naročila tudi paket notranje opreme, ki smo ga pripravili v sodelovanju z Decor & Design. Ponudba vključuje vse do zadnje podrobnosti, tudi dekor in kuhinjske pripomočke. S tem smo kupcem še pred vselitvijo ponudili storitev, ki jim je precej poenostavila proces vselitve v novo stanovanje in prihranila ogromno časa,« pravi Peter Cesar.

Peter in Ana Cesar se pri zahtevnejših arhitekturnih projektih rada povezuje-ta tudi z drugimi arhitekturnimi biroji. Tako so uresničili projekte, na katere so najbolj ponosni – med njimi so preno-va Ljubljanske borze, prenova Tomosove stolpnice in oprema poslovnih prostorov Pristopa (z birojem Kosi in partnerji) ter oprema *penthouse* v Tomosovi stolpnici, pa Hotel Čad in NEU Kolodvorska (kjer so pri interierju sodelovali z ATRI arhitek-ti). Odmevna je bila tudi njihova zmaga na natečaju za hotel Europa na Bledu v začetku leta.

DOBRODOŠLA ALTERNA-TIVA HOTELOM IN ODDAJI STANOVANJ

Pod blagovno znamko NEUHAUS sta s poslovnim partnerjem Iztokom Lampičem in sodelavci v zadnjih petih letih razvila in zgradila štiri projekte, v okviru katerih je skupaj 130 stanovanj, novih 65 pa začenjajo kmalu graditi v Kranju.

NEU Kolodvorska je prvi objekt v Slo-veniji s stanovanji s storitvami. Storitev omogoča lastnikom bivanje v lastnem

stanovanju z vsemi prednostmi bivanja v hotelu ali organizirano kratkoročno od-dajanje stanovanj in s tem odličen donos na naložbo. Objekt ima javno pritličje s kavarno, recepcijo, *coworkingom* in fi-tnesom ter dve kleti s parkirnimi mesti in shrambami. Vsem stanovalcem bo vse dni v letu na voljo tudi ogrevan plaval-ni bazen na terasi enajstega nadstropja s čudovitim pogledom na Ljubljanski grad. V vmesnih desetih etažah se nahaja 55 enotno opremljenih stanovanj z veliko ste-klenimi površinami in pogledi na mesto, še posebej pa izstopa *penthouse* v sedmem

Tudi v **arhitekturi** in gradnji je trajnost vedno pomembnejša. Eden od primerov trajnostnega delovanja je energetska in statična sanacija Tomosove stolpnice v Kopru.

nadstropju z 290 kvadratnih metrov veliko zazelenjeno teraso.

»Otvoritev načrtujemo na začetku leta 2022. Želimo si, da bi trg našo inovativno zasnovno objekta prepoznal kot dobrodošlo alternativo hotelom in stanovanjem v okviru airbnb, predvsem pri srednjeročnih najemih. V mislih imamo predvsem poslovneže, ki v Slovenijo pridejo za dva ali tri mesece,« pravi Peter Cesar.

Projekt NEU Kolodvorska je nastal kot odgovor na dejstvo, da zadnje čase v Ljubljani nastaja ogromno stanovanjskih projektov, ki se jih oglašuje kot luksuzne oziroma nadstandardne, čeprav to v resnici niso. »Menim, da samo uporabljeni kakovostni materiali in lokacija že dolgo niso več dovolj, da bi večstanovanjski objekt lahko tržili kot nadstandarden. Sam vidim dodano vrednost v skupnih prostorih in hotelskih storitvah, ki so na voljo lastnikom

stanovanj, saj jim dvigujejo kakovost bivanja in jim omogočijo, da bolje izkoristijo dragoceni prosti čas,« meni Cesar.

SODOBNI TRENDI BIVANJA

Na vprašanje, kakšni so sodobni trendi bivanja oziroma česa si želijo sodobni kupci stanovanj, sogovornik odgovori, da velika stanovanja z velikimi terasami nikoli niso šla iz mode, si jih pa danes težko kdo privošči. »Mi v naših večstanovanjskih projektih poskušamo tudi na manjši površini stanovanj zagotoviti čim boljšo bivalno kakovost za potrebe povprečnega kupca. Zelo zaželeni in iskani med mladimi so fleksibilni tlorisi, ki omogočajo tudi poznejše predelave brez dragih posegov. Tako sta nastala projekta Vila Dolenjka in Vila Celovška, ki sta bila na trgu zelo dobro sprejeta, ter projekta

v izgradnji, T79 v Ljubljani in D26 v Kranju. Pri mestnih projektih se zelo dobro obnesejo tudi skupne strešne zazelenjene terase, ki jih lastniki stanovanj zelo radi uporabljajo za druženje in pobeg od hrupnih mestnih ulic,« pove.

Priljubljena tema v **arhitekturi** je tudi trajnost. Peter Cesar pri gradnji enodružinskih hiš opaža željo naročnikov po uporabi trajnostnih materialov in nizkoenergetskih rešitev, a pravi, da je žal drugače na trgu večstanovanjskih objektov. Tam trenutna situacija investitorjev še ne motivira dovolj, da bi tudi s trajnostnimi rešitvami prepričali potencialne kupce: »Mi se kljub temu poskušamo obnašati in delovati čim bolj trajnostno. Lepa primera za to sta energetska in statična sanacija Tomosove stolpnice v Kopru in NEU Kolodvorska, kjer se potegujemo za certifikat zeleni ključ, ki sicer ni toliko vezan na trajnost v **arhitekturi**, ampak na trajnostno delovanje objekta.«

Vila Dolenjka in Vila Celovška sta bili na trgu zelo dobro sprejeti.

Med projekti, na katere so najbolj ponosni, je tudi prenova Ljubljanske borze. (Foto: Janez Marolt)

Ob znanem ljubljanskem gostišču Čad je po novem tudi hotel.

Pogled v eno od sob hotela Čad.

Veduta hotela Europa na Bledu.

3. 11. 2021 www.sta.si

Stran/Termin:

Naslov: V Bohinju stekla sedem milijonov evrov vredna investicija v nov vrtec

Avtor: tzu/np

Rubrika/Oddaja:

Žanr: SPLETNI ČLANEK

Površina/Trajanje: 1,00

Naklada:

Gesla: ZBORNICA ZA ARHITEKTURO IN PROSTOR

[LINK](#)

V Bohinjski Bistrici so danes položili temeljni kamen za nov vrtec. Skoraj sedem milijonov evrov vreden projekt je en največjih v zgodovini Občine Bohinj. Prizadevanja za nov vrtec so stara že več kot desetletje, na občini pa upajo, da bodo tudi z ustrezno infrastrukturo prispevali k dvigu natalitete. Gradnja novega vrtca je ob osnovni šoli v Bohinjski Bistrici stekla že v oktobru, pred današnjo uradno položitvijo temeljnega kamna. Izbrani izvajalec del je podjetje Dema plus, novi vrtec, zasnovan za 11 oddelkov, z lastno kuhinjo in spremljajočimi prostori, pa bo predvidoma nared do konca septembra prihodnje leto. V Bohinju je trenutno 10 vrtčevskih oddelkov, v katerih je skoraj 200 otrok, problem pa je, da so obstoječi prostori oddelkov manjši od normativov. Zaradi zagotavljanja prostora za vrtec primanjkuje tudi prostora za šolo, je povedala ravnateljica Osnovne šole Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica Mojca Rozman, ki je prepričana, da bodo pogoji dela s pridobitvijo novega vrtca neprimerno boljši. Novi vrtec bo sestavljen iz treh stavb. V prvi bodo servisni del in igralnice za otroke drugega starostnega obdobja. Druga stavba bo pritlična in namenjena prvemu starostnemu obdobju, v tretji pa bo telovadnica. "Vse bodo med seboj povezane z gankom, tako da bo vpeta tudi ta tradicionalna nota bohinjskega stavbarstva," je povedala Rozmanova. Za izbor končne arhitekturne rešitve preko javnega natečaja je občina sodelovala z [Zbornico za arhitekturo in prostor](#) Slovenije. Vrednost celotnega projekta je okoli 6,8 milijona evrov, pri čemer bo večino finančnega bremena nosila sama občina. Ta se je za projekt morala tudi zadolžiti. "Drugače ni šlo. Vendar pa je občina še vedno v vzdržnem finančnem stanju in ni zadolžena do vratu, temveč ima še vedno nekaj rezerve, zato ni bojazni za prihodnje projekte," je zagotovil bohinjski župan Jože Sodja. Občina za vrtec računa tudi na 700.000 evrov z razpisa Ekosklada za gradnjo skoraj ničenergijskih stavb. Poleg tega je pridobila skoraj 1,2 milijona evrov sredstev z razpisa ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Vlada je letos v celotni državi za gradnjo novih vrtcev in šol ali rekonstrukcijo obstoječih namenila več kot 140 milijonov evrov, je ob današnjem slavnostnem dogodku v Bohinju povedala ministrica za izobraževanje, znanost in šport Simona Kustec. "Vzgojno izobraževalni proces in prostori vrtcev ter šol predstavljajo srce in dušo vsakega kraja, regije in na koncu tudi države," je poudarila ministrica. Izpostavila je pomen vlaganja v vrtce in šole z razvojnega vidika. Izjemno pomembno pa se ji zdi tudi zagotavljanje pogojev, da se vzgojno-izobraževalni procesi lahko odvijajo tudi v delih države, ki imajo sicer trenutno težave z nataliteto. "Prav na takšen način spodbujamo, da se v takšne kraje znova vrača življenje," je prepričana. Župan je pojasnil, da imajo v Bohinju res negativen naravni prirast, upa pa, da bodo z različnimi ukrepi lokalne skupnosti in države, kot so denarni prispevki za novorojenčke ali brezplačni vrtci, mlade spodbudili, da se bodo lažje odločali za otroke. K temu lahko po županovem mnenju prispeva tudi urejena vrtčevska infrastruktura.